

УДК 327.3

О.В. Шевченко, к.політ.н., доц. кафедри
міжнародних комунікацій і комунікативних технологій
Інституту міжнародних відносин Київського
національного університету імені Тараса Шевченка
(Україна, м.Київ)

Корпоративна соціальна відповідальність як чинник європейської інтеграції України

*Робота виконана на кафедрі міжнародних
комунікацій і комунікативних технологій
ІМВ КНУ ім. Т.Шевченка*

Shevchenko O. Corporate social responsibility is described in the article as the tool for sustainable development goals achievement. Its also emphasized that efficiency of social responsibility policy realization depends directly form the tight co-operation within the triangle "authorities-business-community". Concluded that further work toward the adoption of corporate social responsibility strategy in Ukraine would move our country closer to european standards of life and help to increase the welfare of ukrainian community.

Key words: corporate social responsibility, european integration of Ukraine, the strategy of corporate social responsibility development.

Актуальність дослідження. В сучасному глобалізованому світі, коли великі корпорації ведуть свою діяльність на багатьох міжнародних ринках, забезпечуючи робочими місцями мільйони людей, а національні уряди часто неспроможні оперативно вирішувати екологічні, економічні та соціальні проблеми, великий бізнес починає виконувати соціальні функції, які раніше відносились до сфери виключної відповідальності держави. З іншого боку, багаторічна

практика розвинутих країн свідчить, що добровільна підтримка бізнес структурами проектів, спрямованих на захист довкілля, розвиток громад в ареалі присутності компанії, захист прав людини, налагодження відносин із стейкхолдерами, тобто, діяльність, яку сьогодні прийнято називати корпоративною соціальною відповідальністю, має абсолютно вимірювані фінансові наслідки як для самої компанії, так і для держави і її громадян. Так, компанії забезпечують собі стійку довготривалу конкурентну перевагу, держава отримує стабільні податки, працевлаштоване населення та працюючу інфраструктуру, а громадськість відчуває стабільність життя та добробуту. В Україні успішно працюють іноземні транснаціональні корпорації, активно розвиваються великі національні підприємства. З іншого боку, наша держава не входить до списку найбагатших країн Європи. Тому запровадження практик корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) є актуальним для сучасного українського суспільства на шляху до євроінтеграції країни.

Метою роботи є показати, що корпоративна соціальна відповідальність як добровільна діяльність бізнес-структур, сприяє дотриманню високих стандартів операційної та виробничої діяльності, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом, мінімізації шкідливого впливу на навколишнє середовище, при підтримці та у взаємодії з органами національної та місцевої влади сприятиме вирівнюванню існуючого дисбалансу в суспільстві, створенню довірливих відносин у трикутнику "бізнес-суспільство-влада" і підвищенню добробуту української спільноти до кращих європейських показників.

Поняття «стійкий розвиток» у розвинутих країнах давно увійшло у корпоративну діяльність, а це, у свою чергу, пов'язане з тим, що вони беруть на себе значні міжнародні обов'язки у відповідності з «Повісткою дня XXI століття», прийнятою конференцією ООН по навколишньому середовищу і розвитку в 1992р. та «Йоханнесбургською

декларацією по стійкому розвитку». Не випадково експерти Financial Times до критеріїв оцінки кандидатів в список «Fortune-500» включили й корпоративну соціальну відповідальність (КСВ).

У відповідь на зростаючий інтерес до соціальної відповідальності бізнесу в Україні, Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні провело презентацію ініціативи Глобального договору 6 грудня 2005 під час Форуму соціальної відповідальності бізнесу та Глобального договору. Зазначимо, що Україна приєдналася до Глобального Договору ООН 25 квітня 2006 року. Першими підписантами ініціативи стали 34 провідні українські та міжнародні компанії, асоціації та неурядові організації. Як зазначено на офіційному веб-сайті Української мережі Глобального договору ООН зараз в Україні 93 компанії приєднались до Глобального договору [1].

Як відомо, в більшості розвинутих країн світу, в тому числі в країнах Європейського Союзу у різній формі розроблені та функціонують державні програми підтримки і стимулювання корпоративної соціальної відповідальності. Завдяки цим програмам держава визначає бажану поведінку для бізнесу, долучає компанії приватного і державного секторів до спільного виконання соціально важливих завдань, матеріально стимулює бізнес до соціально відповідальної діяльності тощо. У 2011 році в Європі була прийнята нова стратегія Європейської комісії щодо корпоративної соціальної відповідальності (КСО) 2011-2014. Відтак, даний документ розглядається в якості органічної складової загальної стратегії розвитку «Європа-2020» [2]. Прийняття Стратегії КСО стало додатковим стимулом для розроблення урядами країн членів ЄС власних національних політик КСО. Сьогодні 15 із 27 країн-членів ЄС мають національні політики КСВ. За останні 10-15 років КСВ, як система управління стійким розвитком у постійному діалозі з суспільством стала ключовою ідеологією бізнесу, основою соціального партнерства з урядами усіх

рівнів та громадянським суспільством. Міжнародний досвід показує, що робота і звітність по КСВ та стійкому розвитку дає компаніям ефективний результат у формі: покращення іміджу та ділової репутації; росту капіталізації; підвищення інвестиційної привабливості; вкладу в стійкий національний розвиток.

Базові, загальноєвропейські принципи КСВ-політики та її просування викладені у Комюніке Європейської Комісії з КСВ: Внесок бізнесу у сталий розвиток (Communication from the Commission concerning Corporate Social Responsibility: A business contribution to Sustainable Development, 2002). У «Зеленій книзі» ЄС (Promoting European Framework for corporate social responsibility. Green Paper, 2001) наведено основні концептуальні засади тлумачення КСВ, понятійний апарат, методи оцінки ефективності впровадження та управління. Мають місце деякі приклади активних заходів національних урядів для її просування.

У березні 2006 р. з ініціативи Європейської Комісії в Брюсселі започатковано Європейський Альянс корпоративної соціальної відповідальності. У лютому 2007 р. відбулася перша зустріч на вищому рівні Європейського Альянсу з КСВ, на яку бізнес лідерів запросили високопосадовці ЄС, де обговорили питання стосовно діяльності Альянсу, взаємовплив КСВ та конкурентоспроможності бізнесу у рамках Європейської стратегії щодо зростання та створення нових робочих місць. Очікується, що такі зустрічі на вищому рівні будуть проходити щороку [3]. В узагальненому вигляді національні ініціативи та кращі практики країн членів ЄС цього питання можна знайти на сайті Європейської Комісії.

Актуальність теми корпоративної соціальної відповідальності для України стає важливим започаткування умов для європейської інтеграції нашої держави. Сьогодні концепцію КСВ поширюють та намагаються інтегрувати у свою ділову активність, насамперед, усі великі вітчизняні підприємства, банки, корпорації. Водночас вона має суттєвий

вплив також на малий та середній бізнес, сталий розвиток суспільства.

Необхідність впровадження КСВ в практику національних підприємств і установ усвідомлюється та обговорюється на самому високому державному рівні. Підтвердженням цього є започаткування проекту «Національний Конвент України щодо ЄС», який проводиться за підтримки Адміністрації Президента України, Міністерства закордонних справ України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. В рамках проекту проводяться регулярні засідання робочої групи «Україна – ЄС: на шляху до соціокультурного співробітництва». Так, 12 березня 2013 р. відбулось засідання робочої групи на тему «Національна модель політики корпоративної соціальної відповідальності бізнесу (КСВ) як компонент євроінтеграційної стратегії України». Учасники зустрічі наголосили на необхідності прийняття в Україні Концепції корпоративної соціальної відповідальності бізнесу як одного з елементів наближення України до європейських стандартів. Слід відзначити, що в Україні проект такого документу існує. Проект «Концепції національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні» був розроблений в рамках роботи Консультативної ради з розробки проекту Національної концепції розвитку соціальної відповідальності бізнесу при Комітеті Верховної Ради України з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва, яка діяла у 2009-2010рр. В документі, зокрема, зазначено, що стратегічними цілями впровадження в Україні національної моделі політики корпоративної соціальної відповідальності бізнесу є забезпечення сталого розвитку країни; підвищення конкурентоспроможності країни і таких її показників, як: рівень макроекономічної стабільності; ефективність діяльності державних і приватних інституцій; ефективність і розмір ринку товарів та праці; рівень оплати праці; рівень розвитку і ділової досконалості бізнесу; якість інфраструктури; рівень легкості ведення

бізнесу; інноваційний та технологічний розвиток; якість людського капіталу; полегшена інтеграція до європейського економічного і соціального простору і, зрештою, поступова інтеграція до ЄС [4].

Результати. Зрозуміло, що хоча корпоративна соціальна відповідальність в Україні перебуває в стадії становлення, розвиток національної концепції КСВ відбувається у відповідності із світовими тенденціями. Найбільш активними у цій сфері є, насамперед, представництва іноземних компаній, які переносять на українське підґрунтя сучасні світові практики, принципи і стандарти, а також великі та малі вітчизняні підприємства й організації, які удосконалюють свою діяльність на засадах концепцій Загального управління якістю. Однак зазначений процес потребує певної координації та стимулювання, а відтак активної взаємодії в ньому всіх зацікавлених сторін "держава-суспільство-бізнес". Можна погодитись, що впровадження принципів КСВ в Україні сприятиме підвищенню рівня соціальних стандартів, добробуту населення а, відтак, це творить сприятливі умови для євроінтеграції нашої держави.

Джерела:

1. Офіційний сайт Української мережі Глобального Договору ООН. [Електронний документ] // Режим доступу - <http://www.globalcompact.org.ua>
2. Кричевський Н. А., Гончаров С. Ф. Корпоративная социальная ответственность. М.: «Дашков и К», 2007
3. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності /Кол. автор.: Лазоренко О., Колишко Р. та ін. – К.: Видавництво «Енергія», 2008 – 96 с.
4. Концепція Національної Стратегії Соціальної Відповідальності Бізнесу [Електронний документ]. // Режим доступу - <http://www.svb.org.ua>